
Miljööverdomstolen

MÖD 2005:66

Målnummer: M2966-04**Avdelning:** 13**Avgörandedatum:** 2005-11-01

Rubrik: Tillstånd till vindkraftverk-----Enligt Miljööverdomstolen (MÖD) har en aktuell och väl underbyggd översiktsplan stor betydelse när de gäller att bedöma vad som är en lämplig lokalisering av tillståndspliktig verksamhet. Under målets handläggning i MÖD hade kommunen antagit en ny översiktsplan i vilken redovisades ett område som lämpligt för vindkraft. I planen angavs också att stor restriktivitet skulle gälla för vindkraftsutbyggnad i övrigt. MÖD fann att eftersom det aktuella området var det enda som kommunen pekat ut som en lämplig plats för vindkraft var bolagets utredning tillräcklig för att kunna bedöma lokaliseringen. Sammantaget fann MÖD att det allmänna intresset att bygga ut vindkraft för att främja en hållbar utveckling (se 1 kap. 1 § miljöbalken) talade för att bifalla bolagets ansökan vid prövning enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Eftersom de motstående intressena inte var av sådan styrka att de utgjorde hinder för en etablering bifölls bolagets ansökan om tillstånd.

Lagrum:

- 1 kap. 1 § och 3 kap. 6 § miljöbalken (1998:808)
- 5 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m.

Rättsfall:

REFERAT**ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE**

Vänersborgs tingsrätts, miljödomstolen, dom den 10 mars 2004 i mål nr M 141-03, se bilaga

KLAGANDE

Eolus Vind Aktiebolag, 556389-3956, Box 26, 447 21 Vårgårda

Ombud: IS

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 462 82 Vänersborg

2. LGR m.fl. enligt bilaga 1 till den överklagade domen

Ombud för 2: KC

SAKEN

Tillstånd till vindkraftverk

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med upphävande av miljödomstolens dom och Länsstyrelsens i Västra Götaland beslut av den 26 mars 2003 (dnr 551-50003-98) lämnar Miljööverdomstolen Eolus Vind Aktiebolag tillstånd att uppföra och driva tre vindkraftverk på fastigheterna Z 1:2 och 1:3, Y 1:1 samt samfälligheten X 1:2 -1:4 i Sotenäs kommun, Västra Götalands län. Vindkraftverken får ha en totalhöjd om vardera

högst 105 m och en tillförd effekt på vardera högst 1,8 MW. Verksamheten skall ha satts i gång inom tre (3) år, annars förfaller tillståndet.

För tillståndet gäller följande villkor.

1. Verksamheten skall bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Eolus Vind Aktiebolag åtagit sig i målet.
2. Buller från vindkraftverken får inte under någon del av dygnet överskrida ekvivalent ljudnivå 40 dB(A) vid bostäder.
3. Befintliga uteplatser eller, om sådana saknas, ett område om 5 x 5 meter intill befintliga bostadshus får inte belastas med en faktisk skuggbildning överstigande åtta timmar per kalenderår.
4. För verksamheten skall finnas ett kontrollprogram, som möjliggör en bedömning av om villkoren följs. I kontrollprogrammet skall anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder.
5. Upphör verksamheten skall vindkraftverken med tillhörande anläggningar och utrustningar avlägsnas samt vägar återställas. Arbetena skall utföras i samråd med markägare och tillsynsmyndigheten.

YRKANDEN M.M. I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Eolus Vind Aktiebolag (bolaget) har yrkat att Miljööverdomstolen skall bevilja tillstånd att uppföra och driva i första hand tre vindkraftverk på fastigheterna Z 1:2 och 1:3, Y 1:1 samt samfälligheten X 1:2 - 1:4 i Sotenäs kommun. I andra hand har bolaget yrkat tillstånd till två vindkraftverk.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län samt KC och hans huvudmän har bestritt bifall till överklagandet.

Miljööverdomstolen har hållit syn.

UTVECKLING AV TALAN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har till stöd för sin talan i Miljööverdomstolen åberopat i huvudsak samma grunder och omständigheter som vid miljödomstolen. De har därutöver tillagt bl.a. följande.

Bolaget

Miljödomstolen har inte tillräckligt beaktat att Sotenäs kommun har utpekat området som lämpligt för vindkraft och att Miljö- och byggnadsnämnden har tillstyrkt ansökan. Miljödomstolen har delvis feltolkat områdets kulturhistoriska värde och har i hög grad felbedömt det intrång som vindkraftsetableringen skulle utgöra. Den arkeologiska undersökningens slutsatser grundades på att sju vindkraftverk skulle etableras. Tillståndsansökan har därefter anpassats utifrån undersökningens resultat genom att minska antalet vindkraftverk och genom att ändra vägdragningarna fram till verken.

En analys har gjorts över alternativa platser för vindkraftsetablering i Sotenäs kommun varvid Z har ansetts lämpligast. Ytterligare etablering inom det befintliga området på Hogenäset bedöms för närvarande inte som möjligt då gällande bullergränser då skulle överskridas.

Ljud och skuggor från de planerade verken ligger väl inom gällande normer. Sammantaget är påverkan på boendemiljön inte större i detta projekt än i många andra vindkraftprojekt.

Genom att området inte är helt kustnära blir det förändrade synintrycket utifrån havet måttligt. I vissa av etableringsområdets partier pågår en igenväxning med lövträd som, om denna får fortgå, kommer att förändra områdets karaktär och påverka bl.a. floran. En vindkraftsetablering skall kombineras med en bevarandeplan för närområdets botaniska värden.

Vindkraftsetableringen i Z är ett medel för hållbar utveckling. Landskapsbilden påverkas bara under vindkraftverkens driftsperiod och eventuella olägenheter bör vägas mot den miljön nytta vindkraftverken kan åstadkomma.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen vidhåller sin tidigare gjorda bedömning. Det är vindkraftverkens påverkan på natur- och kulturvärden som har varit avgörande och inte störningarna i form av buller och skuggor för de närboende. En etablering är i området är inte lämplig, framför allt då den påtagligt skulle skada landskapsbilden och de kulturhistoriska värdena i omgivningen. Av översiktsplanen framgår att man inte gjort en lämplighetsprövning av området utan den förväntas göras genom ett detaljplansförfarande. Det saknas i planen även en motivering till varför området utpekats.

KC och hans huvudmän

Att Sotenäs kommun pekat ut området som lämpligt för vindkraft är inte relevant för prövningen. En översiktsplan är ett översiktligt dokument och kan inte grunda ett ställningstagande vid en tillståndsprövning. Den föreslagna etableringen skulle ha en påtagligt negativ inverkan på såväl riksintressanta som andra natur- och kulturvärden liksom på berörda fastigheter och på friluftslivet. De kulturhistoriska värdena torde störas lika mycket oavsett antalet verk som uppförs. Vindkraftverken innebär en högst påtaglig inverkan på såväl det optiska intrycket från havssidan som på den lokala miljön på land. Bolaget har inte visat att platsen är lämplig för etableringen. Energitillskottet från ett fåtal vindkraftverk är litet, ur ett riksperspektiv.

REMISSINSTANSER I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljö- och byggnämnden i Sotenäs kommun har i yttrande tillstyrkt ansökan för vindkraftverk på Z. Fem ledamöter har i särskilt yttrande reserverat sig mot nämndens beslut.

Boverket

Sotenäs kommuns nu gällande översiktsplan är aktuell, väl underbyggd med tydliga ställningstaganden, bl.a. om vad kommunen anser vara en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenområden och hur allmänna intressen bör avvägas mot varandra. I enlighet med förarbetena till plan- och bygglagen och naturresurslagen bör den därför kunna utgöra en bra vägledning för beslut i frågor som rör mark- och vattenanvändning och vid tillämpning av hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken. Planen bygger på en lång rad underlag om natur- och kulturmiljövärden samt områden av intresse för friluftsliv och ekoturism. Dessa ligger tillsammans med de mer detaljerade underlagen i handlingarna i vindkraftsärendet till grund för kommunens bedömning att området vid Z är lämpligt för vindkraftsutbyggnad.

Boverket ifrågasätter i flera avseenden den prövning som miljöprövningsdelegationen och miljödomstolen gjort. Detta gäller främst:

- Att man inte i besluten redovisar hur man förhållit sig till kommunens preliminära bedömningar och ställningstaganden i förslagen till översiktsplan och detaljplan.

- Att man inte beaktar riksdagens beslut om att vindkraftsutbyggnad är en viktig del i omställningen till ett hållbart energisystem och att området vid Z som en följd av detta inte betraktas som av allmänt intresse för energiproduktion enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. I detta fall står två allmänna intressen mot varandra. En vägning måste göras mellan dessa och företräde skall ges åt den markanvändning som bäst svarar mot en god hushållning.

- Att man inte tillämpar lagen korrekt när det gäller ett enskilt exploateringsanspråk i förhållande till ett allmänt intresse som inte är av riksintresse.

Översiktsplanens bedömning av vad som är allmänna intressen och hur dessa skall tas tillvara måste av demokratiska skäl betraktas som tungt vägande. Detta under förutsättning att planen är aktuell samt tydlig och med väl underbyggda ställningstaganden. I arbetet med översiktsplanen förs en dialog mellan kommunen och länsstyrelsen om vilken närmare avgränsning och innebörd de områden skall ha som de centrala myndigheterna bedömt vara av riksintresse. Är kommunen och länsstyrelsen överens blir den antagna översiktsplanen att betrakta som en överenskommelse mellan stat och kommun om riksintresseområdenas omfattning och hur de skall beaktas. Är länsstyrelsen inte överens med kommunen skall detta framgå av granskningsyttrandet.

Sotenäs kommuns översiktsplan (ÖP-04) är väl genomarbetad med tydliga ställningstaganden. De underlag som ligger till grund för ställningstagandena redovisas både i text och på kartor. Länsstyrelsen har i sitt granskningsyttrande bedömt att översiktsplanen bör kunna ge mycket god vägledning för det framtida samhällsbyggandet. Länsstyrelsen bedömer också att berörda riksintressen inklusive Natura 2000-områden kan tillgodoses.

Av översiktsplanen och dess underlag framgår att stora delar av Sotenäs kommun omfattas av betydligt fler och starkare bevarandevärden än Zområdet. Att döma av de systematiska och dokumenterade inventeringar och värderingar av landskapets värden och kvaliteter i olika bemärkelser som gjorts förefaller den avvägning mellan vindkraftsintresset och bevarandebestånden som kommunen gör i sin översiktsplan rimlig, särskilt som det enligt planen skall råda stor restriktivitet mot vindkraftsutbyggnad i övrigt.

Statsmakterna ser utbyggnaden av vindkraft som viktig för att kunna åstadkomma en hållbar utveckling. Riksdagen har antagit ett nationellt planeringsmål för vindkraft på 10 TWh till år 2015. Anspråk på mark- och vattenområden för vindkraftsutbyggnad måste ses i detta perspektiv och inte betraktas enbart som enskilda exploateringsintressen. De områden som identifieras som potentiellt lämpliga för vindkraftsutbyggnad bör därför såväl i planering som miljöprövning betraktas som av allmänt intresse för energiproduktion enligt 3 kap. 8 § miljöbalken.

Prövningen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken bör i det här fallet således vara en avvägning mellan det allmänna intresset att bygga ut vindkraften för att främja en hållbar utveckling och det allmänna intresset att värna värdefulla natur- och kulturmiljöer. Därvid skall företräde ges till den användning av området som medför en från allmän synpunkt god hushållning. En sådan avvägning bör grundas på en analys av Zområdets kvaliteter i båda dessa bemärkelser i förhållande till andra delar av kommunen, och gärna till en större region. Denna typ av avvägningar skall göras i den översiktliga planeringen.

Om önskan om att få bygga vindkraftverk i ett område enbart betraktas som ett enskilt exploateringsanspråk skall påtaglig skada på natur- och kulturvärden så långt möjligt undvikas. Även samhällsekonomiska aspekter, såsom möjligheterna till en hållbar utveckling, bör få betydelse för vilken hänsyn som skall krävas.

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Under målets handläggning i Miljööverdomstolen har Sotenäs kommun den 23 juni 2004 antagit en ny översiktsplan, ÖP-04. I översiktsplanen redovisas det aktuella området som lämpligt för vindkraft. I planen anges vidare att stor restriktivitet skall gälla för vindkraftsutbyggnad i övrigt. Bolagets ansökan överensstämmer med redovisningen i översiktsplanen.

En aktuell och välunderbyggd översiktsplan av förevarande slag har stor betydelse när det gäller bedömningen av vad som kan anses vara en lämplig plats för en verksamhet som kräver tillstånd. Med hänsyn till att det aktuella området är det enda kommunen har pekat ut som en lämplig plats för vindkraft finner Miljööverdomstolen att den utredning bolaget presenterat får anses vara tillräcklig för en bedömning av lokaliseringen.

Vid Miljööverdomstolens syn kunde konstateras att området är attraktivt med vacker utsikt och av kulturhistoriskt intresse. Uppförande av vindkraftverk på platsen skulle medföra en påverkan på landskapsbilden och även på de närmaste omgivningarna på grund av vägdragningar. Platsen är emellertid inte utpekad som ett område av riksintresse och vindkraftetableringen kan inte heller anses påtagligt skada kulturmiljön. Miljööverdomstolen förutsätter härvid att ingreppen vad avser dragning av vägar och andra åtgärder som kan skada kulturmiljön sker med den varsamhet bolaget har åtagit sig samt under länsstyrelsens överinseende.

De planerade verken kommer att uppföras på acceptabla avstånd från bebyggelse och störningarna för de närmast boende kan enligt vad som framgår av utredningen hållas inom de gränser som brukar tillämpas i mål av detta slag.

Miljööverdomstolen finner sammantaget att det allmänna intresset att bygga ut vindkraften för att främja en hållbar utveckling (se 1 kap. 1 § miljöbalken) talar för att bifall till bolagets ansökan vid prövning enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. De motstående intressena är inte av sådan styrka att de utgör hinder för en vindkraftetablering på platsen. Detta gäller oavsett om två eller tre verk uppförs. Bolaget bör därmed meddelas tillstånd till uppförande och drift av de tre vindkraftverk som ansökan omfattar.

Hinder enligt instansordningsprincipen mot att Miljööverdomstolen nu även fastställer villkoren föreligger inte eftersom det rör sig om villkor som är väl förankrade i praxis. Tillståndet skall förenas med villkor enligt vad som framgår av domslutet.

Domen får enligt 23 kap. 8 § inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ulf Bjällås, fastighetsrådet Anders Dahlsjö samt hovrättsråden Liselotte Rågmark och Marinette Andersson, referent. Enhälligt.

BILAGA A

VÄNERSBORGS TINGSRÄTTS, MILJÖDOMSTOLEN, DOM

KLAGANDE

Eolus Vind Aktiebolag, 556389-3956, Blåbärsvägen 2, 283 43 OSBY

MOTPARTER

Se bilaga 1

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 26 mars 2003, dnr 551-50003-98; se bilaga 2

SAKEN

Tillstånd till vindkraftverk

Nbo: 110/111

DOMSLUT

Miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Västra Götalands län genom miljöprövningsdelegationen (MPD) avslag i beslutet den 26 mars 2003 en ansökan från Eolus Vind AB om tillstånd till uppförande och drift av tre, alternativt två vindkraftverk med en tillförd effekt om 1,8 MW vardera på fastigheterna Svenneby X:X och X:X, Björneröd X:X och samfälligheten Amborsröd X:X - X:X i Sotenäs kommun.

YRKANDEN M. M.

Eolus Vind AB har överklagat MPD:s beslut och yrkat att tillstånd enligt ansökan lämnas. Till stöd för yrkandet har bolaget uppgett bl.a. följande. Under den mycket långa och kostnadskrävande planeringsprocessen har projektet förändrats och anpassats till de synpunkter som framkommit. Det har varit synpunkter från Sotenäs kommun, Bohusläns museum, el-bolag, närboende, försvaret, länsstyrelsen m.fl. Bolagets uppfattning har varit att synpunkterna från bl.a. tillståndsmyndigheterna har varit ämnade att förbättra projektet, inte avstyra det. Då Svenneby dessutom är det enda området i Sotenäs kommun (och dessutom i stort sett i hela Bohuslän) som länsstyrelsen pekat ut att sakna motstående riksintressen har bolagets bedömning varit att möjligheterna att erhålla miljö tillstånd var goda. MPD:s avslag var, enligt bolagets uppfattning, fattat på följande felaktiga grunder:

- MPD har ej uppfattat att bolaget undersökt andra tänkbara vindkraftsområden i Sotenäs kommun men funnit att Svennebyområdet var det lämpligaste området för vindkraftetablering, bl.a. på grund av militära restriktioner.

- Områdets natur behöver inte påverkas negativt genom att vindkraftverk etableras, tvärtom föreslås att vindkraftverkens ägare, i samarbete med markägarna, upprätthåller och förbättrar områdets hävd, till förmån för den värdefulla floran. Idag pågår igenväxning på delar av området. I ett tillstånd finns möjlighet att inkludera en skötselplan för närliggande ängsmarker.

- Efter Bohusläns museums kritiska synpunkter på förslag med 7 vindkraftverk har projektet minskats till 2 eller 3 verk. Områdets kulturminnen kommer att undvikas vid väg och fundamentsbyggnation. Byggföretaget förbinder sig att anlita och bekosta kompetent expertis för planering och eventuella arkeologiska undersökningar och utgrävningar vid samtliga arbetsmoment. Den påverkan som återstår på kulturmiljön är huvudsakligen av okulär typ under den historiskt sett korta period som är verkens drifttid.

- MPD har heller inte bedömt att verken genom sin rena elproduktion har en positiv påverkan på natur och kulturminnesmärken genom att reducera försurning av mark och vatten och att dessutom reducera vittringen på t.ex. Bohusläns värdefulla hållristningar.

- MPD ifrågasätter felaktigt skäligheten i kostnaden för att minska skuggpåverkan från vindkraftverken. Det viktigaste för ekonomin i ett vindkraftprojekt är områdets vindförhållanden. I detta goda vindläge bedömer bolaget att projektet väl tål restriktioner för att uppnå acceptabla skuggnivåer.

- Av de personer som framfört negativa synpunkter på projektet är bolagets uppfattning att ingen bor närmare vindkraftverk än 650 m i 3-verksalternativet och 764 m i 2-verksalternativet.

- Riksdagens och Regeringens mål att i Sverige producera 10 GWh vindkraftsel år 2010 kommer att omöjliggöras om den restriktivitet som MPD i Västra Götaland har i detta ärende blir norm i Sverige.

KC och hans huvudmän har bestritt bifall till överklagandet. De har utvecklat bestridandet enligt bl.a. följande. Bolagets grunder för ändringsyrkandet är dels helt eller delvis irrelevanta för den rättsliga bedömningen av saken i ärendet, dels helt eller delvis baserade på felaktiga sakomständigheter. Det har inte visats att en etablering enligt bolagets förslag kan motiveras, jämfört med den negativa inverkan och de olägenheter som den samtidigt skulle medföra. - Det överklagade beslutet presenterar väl de relevanta sakomständigheterna i

ärendet. Även följande kan emellertid anföras och påpekas. - Såsom länsstyrelsen antecknat i det överklagade beslutet förekommer i omedelbar anslutning till det aktuella exploateringsområdet såväl fornlämningar som kan ta skada som andra kulturella inslag i lokalmiljön, vilka definitivt påverkas av en eventuell exploatering alldeles oavsett antalet kraftverk. Därtill skulle en exploatering medföra kraftiga störningar för friluftslivet såväl som för fågel- och djurlivet inom ett avsevärt närområde. Den lokala miljön är speciell och befinner sig även i ett något större perspektiv i en särskilt skyddsvärd del av den svenska kustmiljön.

- Av den av bolaget självt ingivna och åberopade historiken kring planering och bygglov m.m. i ärendet framgår dessutom att det inte enbart är aktuellt med uppförande av två eller tre mycket stora vindkraftverk utan även med uppförande av ledningar och därtill hörande utrustning för anslutning till kraftnätet. I det flacka landskapet som dessutom har en dominant position sett från havssidan kommer det sammantaget att medföra en kraftig visuell påverkan. Detta passar synnerligen illa in i landskapsbilden inom Sotenäs kommun. - Nämda olägenheter framstår som så påtagliga att det bör ställas mycket höga krav på en omfattande utredning från bolagets sida när det gäller eventuella alternativa lokaliseringar, inom eller utanför närområdet, av liknande anläggningar. Detta är inte fallet här, där i stället platsen bestämts först och skälen för valet har arbetats fram därefter. Bolaget har inte visat eller ens gjort sannolikt att det skulle vara ogörligt att välja en annan lokalitet, där de ovan nämnda störningarna av riksintressanta miljöer inte förekommer. - Bedömningen av lämpligheten av en viss lokalisering kan inte bygga enbart på en bedömning av just den önskade platsen. Vid sådant förhållande saknas jämförelseobjekt och en intresseavvägning enligt miljöskyddslagens regelverk blir svår genomförbar eller till och med ogörlig. När det, som i förevarande fall, därtill finns ett antal starkt negativt påverkade riksintressen av olika slag med den önskade och enda presenterade lokaliseringen, så bör ansökan avslås redan på den grunden. - Lokaliseringen är således olämplig, medför stora ingrepp på riksintressanta miljöer och påverkar dessutom landskapsbilden i mycket stor och oacceptabel omfattning. - Vad gäller bullernivån har MPD i det överklagade beslutet ansett det icke visat att denna överskrider riktlinjerna om 40 dBA. Det finns emellertid anledning att ifrågasätta såväl riktigheten i och för sig av ett påstående om att den bullernivån är oskadlig under en längre tidsperiod som riktigheten av bolagets påståenden om bullernivån i det aktuella fallet. En trovärdig och opartisk utredning i frågan synes inte föreligga. Därtill får fogas den speciella närmiljön i Sotenäs, med mycket klippor och skrevor där ljud har goda möjligheter att studsas mot ytorna och transporteras längre än vad som är typiskt och kanske till och med förstärkas. Konstateras kan emellertid att även bolagets egna siffror ligger mycket nära det angivna riktvärdet om 40 dBA. - När det gäller skuggeffekter har det tydligen vitsordats även av bolaget att det föreligger en definitiv problematik. Fastigheter kommer att påverkas i en negativ och icke acceptabel utsträckning av vindkraftverkens uppförande. Detta har föranlett bolaget att erbjuda tekniska lösningar för att stoppa verken, då de annars skulle orsaka problem med volymmässigt oacceptabel skuggning. Utöver att bolagets utredning även i detta avseende verkar ha en hel del brister så framstår valet av plats även av denna anledning som direkt olämplig, eftersom konkret och påtaglig negativ påverkan på ett flertal fastigheter öster och norr om vindkraftverken skulle komma att uppstå. Marknadsvärdet särskilt för på detta vis berörda fastigheter skulle bli starkt negativt påverkade. - Vid en jämförelse med Boverkets riktlinjer framgår även att den föreslagna placeringen ligger alltför nära redan befintlig bebyggelse. Till detta kan fogas att det i förevarande fall rör sig om föreslagna vindkraftverk med mycket stor storlek och radie, vilket även skapar säkerhetsproblematik i närområdet, med ty följande inskränkningar av möjligheterna att ströva omkring i närheten av den befintliga bebyggelsen.

Vad så gäller det bolaget anför i överklagandet kan följande anföras:

a) Länsstyrelsen har inte pekat ut Svenneby som ett område som saknar motstående riksintressen. Det är utifrån en sökning i befintliga register och enligt Sotenäs kommuns påstående så att sagda intressen skulle saknas. Det är inte samma sak som bolaget påstår. Uppenbarligen har länsstyrelsen dessutom motsatt uppfattning, då det överklagade beslutet blev vad det blev.

b) Bolaget har inte visat på alternativa lokaliseringar. Jämförelser har därmed omöjliggjorts.

c) Även om det av bolaget i överklagandet anförda vårdandet av den lokala floran genomförs så har en etablering av vindkraftverken alltså en oförhindrat negativ inverkan på djurlivet i närområdet, likväl som på möjligheterna till friluftsliv för människan.

d) Såsom Bohusläns museum påpekat kommer en etablering att negativt påverka fornlämningar och andra värdefulla kulturella inslag i miljön. Huruvida det i ett makroperspektiv sedan kommer att kunna anses vara en "historiskt sett kort period" som vindkraftverken skulle stå på plats framstår inte som ett särskilt gångbart argument. För en människa är den närmiljö inom vilken hon lever det intressanta och livslängden på vindkraftverken är sådan, att dess levnadstid framstår som mycket lång, liksom därmed påverkan på närmiljön. Inte heller kan naturen, huvudsakligen berg, återställas efter ett ingrepp.

e) Man kan nog med all säkerhet påstå att den elproduktion som de föreslagna kraftverken maximalt kan producera är irrelevant ur ett nationellt perspektiv. Motsvarande irrelevans föreligger emellertid inte alls när det gäller påverkan på den unika miljö som förekommer längs Bohuskusten, för den miljön är unik och uttryckligen skyddsvärd.

f) Såsom ovan anförts vitsordar bolaget att det föreligger en negativ skuggpåverkan, därtill alltför omfattande även enligt gällande riktlinjer. Oaktat eventuella dämpningar av skuggeffekterna är inverkan alltså negativ för de drabbade fastigheterna och deras ägare.

g) De av bolaget angivna avstånden är inte av avgörande betydelse. Dessutom kan man inte, såsom bolagets argumentation antyder, utgå ifrån att den som tiger samtycker till de föreslagna åtgärderna. En objektiv helhetsbedömning enligt tillämplig lagstiftning skall göras, varvid hänsyn skall tas till befintlig bebyggelse, alldeles bortsett ifrån vad de som idag bor där kan tycka eller vilja ge uttryck för.

h) Inom ramen för energi- och miljöpolitiken föreligger ett stort antal målkonflikter. Även om förnyelsebar energi är uttryckt som önskvärd, så föreligger därmed inget tvång för dess lokalisering på viss ort. Istället har de lokala miljöhänsyn som skall tas till unik miljö m.m. ett absolut försteg framför den på riksplanelt önskvärda politiken om förnyelsebar energi. Bolagets argumentation om att det överklagade beslutet såsom norm betraktad skulle omöjliggöra ett uppnående av det rikstäckande målet inom energipolitiken är därför irrelevant, alldeles särskilt som de i Sotenäs och Bohuslän tillämpliga lokala förhållandena inte återfinns inom andra områden.

Länsstyrelsen har bestritt bifall till överklagandet.

DOMSKÄL

Miljödomstolen gör ingen fråga miljöprövningsdelegationen avvikande bedömning av ansökan. Överklagandet skall därför avslås.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga 3 (Formulär D).

Överklagande senast den 31 mars 2004

På miljödomstolens vägnar

Jonas Sandgren

_____

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Jonas sandgren och miljörådet Joen Morales. Föredragande har varit beredningsjuristen Eva Högmark.

Sökord: Landskapsbild; Buller

Litteratur:
